

Egy akadémiát

VISSZHANG - LXX. évfolyam, 22. szám, 2026. május 29.

Az utóbbi években az *ÉS* gyakran foglalkozik a tudományokkal, a tudományos élettel, az egyetemekkel és az akadémiákkal. Ezek sorába tartozik Ungváry Rudolf – sajnos már újra azt kell mondanunk, bátor – írása (*Az MMA-val a jogállamiságért?*, 2026/21., máj. 22.). Nemcsak egyetértek vele, hanem még meg is ütköztem azon, ami ellen jogosan fölemelte a szavát: én sem úgy képzeltem a falakat rengető, nagy változásokat, hogy „a társadalmi kapcsolatokért és kultúráért felelős miniszter (...) a Magyar Művészeti Akadémia elnökének közreműködésével” dolgozzon ki akármit. Mivel így szól a még mindig hatályban lévő törvény. De én azt sem tartanám elegendőnek, ha csak annyi történnék, hogy harmadik félként bevonnák a SZIMA-t a közös gondolkodásba, tehát a Kosáry Domokos által alapított Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémiát. Ha kettő helyett hárman lennének. Vagy felcserélődne az MTA mellett lévő kettő, és csak a SZIMA maradna.

Nekem az a határozott véleményem (pályakezdésem idején 17 évig dolgoztam egy akadémiai intézetben), hogy csak egy és egyetlen akadémiára van szükség. A Magyar Tudományos Akadémiára, arra, amely az 1825-ös pozsonyi országgyűlésen Széchenyi István felajánlása után jött létre. Mondhatnám azt is, hogy Arany János akadémiájára, Kodály Zoltán akadémiájára. Nem kell két, három, négy, öt, nem tudom én, még hány akadémia. Elég ez az egy. Elég, ha ez az egy visszanyeri teljes függetlenségét, ha visszakapja mindazt, amit folyamatosan elvettek tőle 1949 óta máig. Ezt az egyet kell megerősíteni, felszerelni, átalakítani úgy, hogy megfeleljen a fénysebességgel változó tudományos követelményeknek, és helyet kapjanak benne a vezető tudósoknál semmivel sem kisebb jelentőségű írók és művészek. És evvel az egy akadémiával kell tárgyalnia az államnak, a kormánynak és a miniszternek. A többit pedig nevezzék szövetségnek, társaságnak, akárminek, de ne akadémiának. (Talán az egy Zeneakadémia kivételével.)